

КОЛИ ВИ ВМИРАЛИ, ВАМ ДЗВОНИ НЕ ГРАЛИ

Щороку у другу неділю після Воскресіння Христового млинівчани збираються біля символічної могили – пам'ятного хреста тим, хто загинув за незалежність України. Таким чином жителі райцентру та й інших населених пунктів району приносять радість Воскресіння людям, котрі «вмирали і їм дзвони не грали, і ніхто не заплакав над ними...».

Минулої неділі уже вчотирнадцяте громада вшанувала патріотів. Після Богослужіння у Свято-Покровському храмі прихожани хресним ходом вирушили до скорботного місця поблизу приміщення «старої пошти», де у 40-50-х роках минулого століття знаходилася сумнозвісна будівля райвідділу НКВС. Поминальний молебень відправив отець Тарас Варварук та хористи. У зверненні до присутніх священик розповів біблійну історію про Мойсея, котрий так і не побачив землі, якій, власне, і присвятив своє життя. Так і повстанці, котрі покояться біля затінків колишнього НКВС, покляли життя на вівтар свободи. Вони не ховалися, а боролися своєю землею, як уміли. Могили багатьох із них ми не знаємо, бо від Сибіру до Західної Європи і навіть до американського континенту земля вкрита кістками українців. За них не було кому помолитися, поставити свічку, тож просімо у Господа упокоєння для їхніх душ. І щоб не приходили у наші оселі похоронки з Афганістану, Куби, Чехословаччини чи інших «гарячих точок».

Голова районної організації Конгресу українських націоналістів Семен Чісок зачитав прізвища повстанців, котрі загинули від енкавеевського терору. Ці прізвища мають бути викарбовані на меморіальній дошці, яку згодом встановлять на цьому місці печалі людської. Ось імена борців за волю України: млинівчанин Михайло Шумейко, Михайло Рудь із Добрятина; невідома дівчина, котру привезли з Владиславівки; невідомий воїн з Іваня, котрий загинув у бою із загonom НКВС; Володимир Гордіюк, Микола Сахнюк, Галина Яремчук з Ужинця, закатована енкавеевцями; Григорій Лук'ячук та Олександр Колесник з Косарева; 18-річний Володимир Кухар з Дядькович, котрого повісили біля церкви. Останні слова цього героя були: «Люди! Вірте, що Україна буде незалежною державою!» У цьому сумному мартиролозі мають бути закарбовані імена Ганни Лесик із Підгайців, похованій у братській могилі на Ужинецькому перехресті; Любові Лебідь із Підгайців, Борися Лебеда, Федора Походая та Гната Мулика з Іваня, Володимира Друченка, Анатолія

Москалюка з Грядок Дубенського району; чотирьох невідомих воїнів УПА, котрі у 1944 році загинули в бою біля Коблинського лісу і захоронені у братській могилі у Владиславівці; молодого воїна з Галичини на псевдо «Богдан», котрий підірвав себе гранатою; Дмитра Черв'яка з Млинова; Якіма Никитюка з Дорогостаїв, котрий живим згорів у клуні під час бою; Михайла Павлюка з Новоселівки, Арсена Юзюка зі Слободи, Володимира і Василя Захарчуків з Добрятина, дев'ятнадцятирічної Олени Павлової з Владиславівки, Анастасія Федорука з Головичів; невідомого воїна УПА, котрий загинув разом із Федоруком; Івана та Василя Приступів, Василя Москалика, Олександра Семенюка, Федота Харчука, Сергія Ільчишина; Михайла Гордіюка, розстріляного у 1941 році в Рівненській в'язниці; Миколи Сав'юка з Добрятина, братів Анатолія, Сергія і Михайла Тростянчуків з Пекалова та їх батька Федора, Василя Шуха з Добрятина.

Саман Ілліч також запропонував увіковічнити на меморіальній дошці 18-річну Галину Тарасюк, 24-річну Марисю Сич і 18-річну Надію Сич, котрі загинули у Хриницькому лісі і перепоховані у Хриниках. Перед смертю у схроні вони заспівали гімн «Ще не вмерла Україна». Важко поранена Марися Сич встигла вибратися з кривіжів і вигукнула ворагам: «Будьте прокляті, кати!» У 1992 році під час перезахоронення трьох героїнь на місці їх поховання знайшли пляшечку з запискою, написаною хімічним олівцем. Її написали повстанці, котрі поховали бойових подрпу у лісі: «Тут спочиває три лицарки, котрі загинули через московських катів, заподіявши самі собі смерть. Краще згинуть, ніж здатися катам на муки. Загинули під час облави дня з понеділка на вівторок рано 10.10. 1944 р. Слава лицаркам, павшим у боротьбі за нашу Україну. Хоронили повстанці 10.10. 1945».

Заступник голови обласного братства вояків УПА імені Андрія Первозванного Микола Мартинюк рекомендував прискіпливо вивчати прізвища вояків УПА, опиратися на документальні свідчення, щоб на меморіальних плитах карбувалися імена справжніх героїв. До того ж такий підхід до патріотичної справи позбавить різномасштабних опонентів ґрунту для закидів на адресу повстанців і тих, хто їх вшановує. За словами Миколи Івановича, перша жертва, котра покоїться у братській могилі – Панас Божко з Хорупаня, котрий, не витримавши катувань, викинувся з другого поверху і забився.

А ще М.І. Мартинюк загострив увагу на

такій болючій темі, як примирення воїнів Червоної Армії та УПА. Перше порозуміння у нашому районі не дає жаних результатів. За словами Миколи Івановича, зі справжніми фронтами легше примиритися, ніж з тими, хто не вбивав, але вилитав на процес потоки ідеологічних помиїв.

Хвилюючим був виступ заступника райдержадміністрації Василя Лещука, тим, що в 1944 році за участь у повстанні його діда засудили до вищої міри, яку через два місяці замінити ув'язненням і вислали в Сибір. Нині у Василя Сергійовича леліє мрія віддусеву могилу, яка загубилася у сибірських просторах, і вклонитися їй.

Степан Говор підкреслює, що в історії за радянськими підручниками було поставлено з ніг на голови. Навіть батьки, очевидці тих подій, були героїчної боротьби українських патріотів-підпільників з поневолювачами, оскільки через десятиліття пронесли у свої спогади про лицарів-патріотів, перш ніж і дочкам літопис славної України. Ми повинні вклонитися могилам героїв безстрашних героїв, по крупинці зберігати і передавати молоді поколінням мужніх людей.

Чимало сторінок героїчної боротьби патріотів з більшовицьким режимом приходять до сімома замками, засорочені і десятиліття. Може, вже настала пора критикувати завесу над утаємниченими сторінками національно-визвольної боротьби минулого століття. Можливо, правда про ті події, а не легендарна тріскотня, відверта брехня, істини поставлять крапку у проміжній суспільстві, витоки якого за часів тридесятих 40-50-х роках. Люди, котрі мирення учасників війни, котрі воювали в різних арміях. Цього прагне Президент України, котрим суспільний розбрат, у якій вони пожинають політичний капітал і неодолюють скористатися ним напередодні парламентських виборів 2006 року. Та вони розкусили їх тактику...

У поминальному молебні за вшанування представників райдержадміністрації районної ради.